

Sun-Mi Venema

Gevangen in mijn binnenwereld

Eindexamen

Soms vragen mensen me hoe ik leefde voor het ‘ongeluk’ vlak voor mijn achttiende verjaardag. Ik vind het altijd lastig om daar een antwoord op te geven. Ik zit nu al zo lang in een rolstoel dat ik het moeilijk vind om mijn huidige leven te vergelijken met de periode dat ik nog kon lopen en praten.

Een belangrijk moment was het laatste jaar van de mavo, bijna anderhalf jaar voor de fatale nacht. Het was eind mei 2000 en examentijd. Jarenlang had ik naar dit moment toe gewerkt en geleefd, en ik had al vele zware repetities en schriftelijke overhoringen overleefd. Nu was het moment van de waarheid daar: had ik wel goed opgelet in het laatste jaar van de mavo? In de derde klas was ik blijven zitten omdat ik net een kwart punt tekort kwam. Hierdoor had ik mijn mavoperiode als vijf zware schooljaren ervaren.

Maar nu had ik er alle vertrouwen in. Ik had goed geleerd en stond die maandagmorgen zenuwachtig voor het gymlokaal met alle vierdeklassers. ‘Dit wordt een spannende dag,’ zei ik tegen mijn vriendin Diana, en ze was het met me eens, het was erop of eronder. Die ochtend was het best fris, op de spinnenwebben zat nog de dauw van de nacht ervoor. Toen de deuren van het gymlokaal eindelijk opengingen, liep ik zenuwachtig naar binnen. Er stonden lange rijen met tafels en stoelen. De tafels stonden net zo ver van elkaar af dat je niet kon spieken. Toen ging de tijd in, en vanaf dat moment kon je een speld horen vallen. Ik kauwde op mijn pen en keek naar de meerkeuzevragen. Dit is niet wat ik heb geleerd, dacht ik bij mezelf, en de enige oplossing was om maar te gaan gokken. Na enige tijd legde ik vertwijfeld mijn pen neer en ik leverde mijn werk in. De verdere dagen van de examenweek vergingen me net als die maandagochtend. Na de laatste examendag liep ik stilletjes de gymzaal uit naar mijn andere klasgenootjes en vroeg hoe het hun was vergaan. Op het schoolplein stak ik samen met hen een sigaretje op om de spanning van me af te roken.

Dagenlang wachtte ik nerveus af of ik gebeld zou worden met de trieste mededeling dat ik gezakt zou zijn, ik had er absoluut geen goed gevoel over. Ze hanteerden het systeem dat iedereen die gezakt was gebeld zou worden; als ze je niet belden, was je geslaagd. Op de dag des oordeels was mijn moeder boven aan het schoonmaken en ik ijsbeerde maar wat door de woonkamer. Allerlei gedachten schoten door mijn hoofd. Ik werd gek van onzekerheid en besloot het heft in eigen hand te nemen en de

school te bellen. Ik kreeg mevrouw Van Kaatsbergen, de adjunct-directrice, aan de telefoon. Stotterend vroeg ik of ik geslaagd was.

‘Maar Sun-Mi, je bent toch niet gebeld? Dus ben je geslaagd!’ reageerde mevrouw Van Kaatsbergen ietwat kortaf. Ik bedankte haar enthousiast en verbrak de verbinding. Ik rende met tranen in mijn ogen naar boven en stooft op mijn moeder af.

‘Mama, ik ben geslaagd!’

Uit vreugde omhelsde ik mijn moeder. Later belde ik al mijn klasgenootjes op om het goede nieuws te vertellen en te vragen of ze ook geslaagd waren.

De volgende ochtend ging ik met Tessa naar school om onze boeken weg te brengen. Tessa zat ook bij mij in de klas en ze woonde vlakbij, dus ze was praktisch mijn buurmeisje. We kwamen aan in het fietsenhok van school en Marie-Claire en Diana stormden blij op ons af en we feliciteerden elkaar. Onder luid kabaal leverden we onze boeken in en ik liep met een voldaan gevoel naar het schoolplein. Ik bleef even nakletsen en rookte een sigaret. Later fietste ik samen met Tessa terug naar huis, toen Tessa bij het winkelcentrum stopte.

‘Kom, we gaan naar de slijterij en halen een fles Passoa om te vieren dat we geslaagd zijn,’ zei ze. Ik vond het een beetje eng, want we waren natuurlijk nog geen achttien, maar het ging goed en binnen enkele minuten stonden we weer buiten. Ik hief de fles en riep hard: ‘Op ons!’ en we namen wat slokken pure Passoa. We voelden ons de koning te rijk!

De dag erna werd ik laat wakker en stommelde slaap-dronken de trap af. Ik maakte mijn ontbijt klaar, ging aan tafel zitten en bladerde de krant door. Door het keuken-raam zag ik de postbode. Ik was nieuwsgierig en met mijn mond nog vol liep ik naar de brievenbus. Rekenin-gen, reclame en een brief van het Pascal College. Aan Sun-Mi Venema. Ik gooide de overige post op tafel en opende nieuwsgierig de envelop.

Beste Sun-Mi,

Gefeliciteerd met het behalen van je eindexamen. Op vrijdag 28 juni word je verwacht op de hoofdlocatie van het Pascal College voor de diploma-uitreiking, om half acht 's avonds. Vul op de onderstaande strook s.v.p. in met hoeveel personen je komt (iedereen mag twee personen meenemen) en retourneer deze in bijgesloten antwoordenvolp.

Met vriendelijke groet,
Mevrouw Van Kaatsbergen

Ik liep naar mijn moeder om haar de brief te laten lezen. We vulden op het strookje in dat we met zijn drieën zou-den komen: mijn vader, moeder en ik, en ik liep opgewekt naar buiten om de brief te posten.

Op de dag van de diploma-uitreiking had ik lekker uitge-slapen en werd ik pas aan het begin van de middag wak-ker. Ik liep fluitend naar beneden. Ik zette een kop thee en bekeek even snel de koppen in de krant, maar ik vond er

niks boeiends in staan. Omdat ik nog geen zin had om te douchen, besloot ik de televisie aan te zetten. Na wat heen-en-weergezap ging ik toch maar douchen, het was inmiddels al bijna het eind van de middag. Ik had op de een of andere manier niet veel energie, dus ik schoot niet erg hard op, maar na een uur liep ik toch fris en fruitig de trap weer af. Op tafel lag een briefje:

Ik ben even naar de dokter. Zou jij snel eten kunnen klaarmaken? In de koelkast ligt een zak andijvie.

Kusjes, mama

Hè gadverdamme, moest ik ook nog koken op mijn vrije dag, daar had ik helemaal geen zin in. Met frisse tegenzin schildte ik de aardappelen en kookte ze. Met een stamper mengde ik de andijvie door de aardappelen. En voilà, simpele stampot andijvie à la Sun-Mi. Aangezien mijn moeder nog niet thuis was, besloot ik alvast mijn outfit voor die avond uit te zoeken. Ik stond twijfelend voor mijn kledingkast en koos uiteindelijk een zwarte broek en een indianenshirt. Opeens hoorde ik: ‘Sun-Mi, ik ben thuis! Kunnen we zo eten?’

Ik stormde naar beneden en hoorde mijn vader schreeuwen: ‘Sun-Mi, kletter niet als een olifant van de trap.’ Mijn vader had er een hekel aan als ik dat deed, maar het was gewoon sneller.

Even later zaten we met het hele gezin aan tafel. Mijn vader Tjeerd, die in de elektronicawereld werkte, mijn

moeder Marian, die de dagelijkse zorgen voor het gezin op zich nam, mijn broers David van vijftientig, Jonathan van tweeëntwintig en Andrei van elf, en mijn jongere zusje Melissa, dat toen pas vijf was. Ik kom uit een groot gezin met zes kinderen, mijn oudste zus Boukje van negentwintig was toen al getrouwd en het huis uit.

Ik ben op 28 oktober 1983 in Seoul in Zuid-Korea geboren als Sun-Mi Lee, maar ben opgegroeid in Nederland. Mijn biologische ouders konden niet voor mij zorgen en daarom ging ik als baby naar een kindertehuis. Van daaruit werd ik op bijna anderhalfjarige leeftijd geadopteerd door een Nederlands gezin. Op 14 februari 1985 kwam ik naar Nederland en kreeg ik de naam Sun-Mi Venema. Mijn adoptieouders hadden al drie kinderen voordat zij besloten te gaan adopteren: na mij adopteerden ze mijn broertje Andrei uit Roemenië. De jongste in ons gezin is Melissa, die eigenlijk ons achternichteje is. Zij is al op heel jonge leeftijd haar beide ouders verloren en toen is besloten dat ze bij ons in de familie zou blijven.

Het is een heel levendig gezin en ik had in die tijd nog nooit de behoefte gevoeld om op zoek te gaan naar mijn biologische ouders. We hebben de eerste jaren in Limburg gewoond en verhuisden daarna naar Zaanstad.

Tijdens het eten zaten mijn jongere broertje en zusje met elkaar te klieren, zoals wel vaker. Melissa zat in de kinderstoel te knoeien met haar andijvie, waar ik niet zo goed tegen kon. Ik werd boos en zei: ‘Ga even normaal eten, ja.’

Ze begon te huilen en zocht troost bij mijn moeder. Ik

slaakte een zucht en at snel mijn laatste happen andijviestamppot op. Nog met volle mond zei ik: ‘Mam, mag ik van tafel? Ik moet me nog opfrissen voor de diploma-uitreiking. Ik fiets met Tessa naar school en dan zie ik jullie daar.’

Omdat ik toch best zenuwachtig was, liep ik zonder op antwoord te wachten van tafel de trap op naar mijn slaapkamer. Ik kleepte me om, ging zachtjes naar beneden en rende snel naar de kapstok. Ik zei gehaast: ‘Dag, pap en mam, tot straks.’ Zij namen de auto.

Buiten adem kwam ik aan bij Tessa, die al op me stond te wachten. Samen fietsten we naar school. In de verte zag ik mijn vader en moeder en mijn andere klasgenootjes al staan.

Gauw zetten we onze fietsen in de fietsenstalling. Diana kwam op ons af en riep: ‘Sun-Mi en Tessa, daar zijn jullie. Kom op, dan gaan we naar binnen.’

We volgden Diana, die samen met haar ouders en de mijne naar de ingang liep. In de aula namen we plaats op stoelen die daar in rijen waren neergezet. Langzaam vulde de ruimte zich met vierdeklassers en hun ouders.

De directeur en mevrouw Van Kaatsbergen verschenen op het podium en hielden een toespraak. Ze vertelden ook dat elke leerling op het podium werd geroepen en zijn diploma en cadeautje in ontvangst kon nemen bij de mentor en de directeur. Ik keek Diana aan en knip-oogde. Een voor een werden de leerlingen naar het podium geroepen. Toen galmde de naam Diana Vaals door de aula. Diana stond op en ik joelde keihard. Niet veel later klonk mijn naam. Iedereen klapte en ik hoorde Diana en

Tessa juichen en joelen. Marie-Claire gaf me een knipoog toen ik langs haar naar het podium liep en ik keek voorzichtig over mijn schouder. Ik schrok van de volle aula met alle ogen die op mij gericht waren. Ik moest mijzelf tot rust manen en liep naar mijn mentor, die mij feliciteerde en me een boekje gaf met foto's en verhalen over de afgelopen vijf jaar. Vervolgens ondertekende ik mijn diploma bij de directeur.

‘Zo, klaar,’ zei ik en ik legde de pen neer.

De directeur knikte en ik nam mijn diploma in ontvangst. Iedereen in de aula applaudisseerde. Ik was zes-tien en ik stond aan het begin van een nieuwe fase in mijn leven.

Toekomstplannen

Na het afronden van de mavo maakten mijn jampotglazen plaats voor lenzen, want hoe ouder ik werd, hoe belangrijker mijn uiterlijk voor me werd. Ik hield me wel al eerder bezig met make-up, maar op mijn kleding lette ik tot op dat moment niet echt. Nu ik steeds meer een vrouw werd in plaats van een meisje, verruilde ik de slobbertruien echter voor nauwsluitende topjes met een laag decolleté. Mijn stoere spijkerbroeken maakten plaats voor strakke zwarte stretchbroeken. Ik zag er ineens heel anders uit.

In eerste instantie wist ik niet wat voor vervolgopleiding ik wilde doen. Het beroep van stewardess trok me aan. Vliegen, mensen ontvangen en helpen, en verschillende landen zien, het klonk heel aantrekkelijk. Maar hoe meer ik erover nadacht, hoe minder ik het daadwerkelijk voor me zag. Ik had ondertussen veel beroepstesten gedaan, maar die hadden nooit een duidelijk resultaat. In die tijd werkte ik bij Ballorig, een kinderspeelparadijs, en

vanbinnen wist ik dat ik werken met kinderen eigenlijk hartstikke leuk vond. Ik besloot daarom de mbo-opleiding Sociaal Pedagogisch Werk te gaan doen.

Ik was op mijn vijftiende bij toeval bij Ballorig terechtgekomen toen ik voor de vierde verjaardag van mijn zusje iets bijzonders wilde verzinnen. Ik wist dat er bij ons in de buurt net een kinderspeelparadijs was geopend en het leek me leuk haar verjaardagsfeestje daar te houden. Ik had een informatiefolder gekregen, die ik aan mijn moeder liet zien. Het leek haar ook een leuk idee om de verjaardag van mijn zusje daar te vieren. Ze belde naar Ballorig en reserveerde een kinderfeestje voor woensdagmiddag.

Die woensdag, in april 1999, gingen mijn moeder en ik met vier meiden naar het kinderspeelparadijs. Melissa en haar vriendinnetjes waren erg opgewonden en rumoerig. Bij de balie werden we verwelkomd door een vrouw van een jaar of dertig.

Mijn zusje zei blij tegen haar: 'Ik ben jarig!'

'Wat leuk,' antwoordde de vrouw. 'En op welke naam staat het feestje?'

'Op Venema,' antwoordde mijn moeder.

Ze rekende af en er kwam direct een clown naar ons toe met een plastic zak en een mand. 'In de plastic zak mogen de jassen en in deze mand mogen de schoenen.'

De clown feliciteerde vervolgens de jarige jet en mijn moeder en mij. Melissa mocht op een grote, mooi versierde stoel zitten, wat ze geweldig vond.

De clown vroeg: 'Wie weet er een leuk verjaardagsliedje?'

Een van de meisjes schreeuwde: ‘De kop van de kat is jarig!’

De clown zette in: ‘De kop van de kat is jarig en zijn pootjes viereën feest.’

Iedereen zong en klapte vrolijk mee. Na het lied vroeg de clown ons in een kring om de jarige heen te gaan zitten, zodat zij de bestellingen voor het eten alvast kon opnemen.

‘Je kunt kiezen uit patat, poffertjes of pannenkoeken. En er is ook nog limonade.’

Nadat de meisjes hun keuze hadden gemaakt, legde de clown uit hoe het feestje verder zou verlopen.

‘Dan mogen jullie nu lekker gaan spelen.’

De kinderen holden weg. Mijn moeder en ik bedankten de clown en namen plaats aan een tafeltje. We haalden wat drankjes in het restaurant en rekenden af bij de caissière, een jonge meid die haar blonde haren leuk had opgestoken.

‘Mam, wat geweldig, hè, zoals die clown omgaat met de kinderen? Dat lijkt mij ook leuk om te doen. Dat meisje achter de kassa lijkt me trouwens ook heel aardig,’ zei ik.

‘Nou,’ zei mijn moeder, ‘ga maar eens vragen of ze nog mensen nodig hebben.’

‘Welnee, mam, dat durf ik niet, hoor!’ zei ik.

‘Dan vraag ik het wel,’ antwoordde mijn moeder.

Even later zag ik dat ze met de vrouw van de balie praatte. Ze bleef voor mijn gevoel erg lang weg. Ineens gebaarde ze dat ik naar haar toe moest komen. Ik voelde de zenuwen kriebelen in mijn buik, maar de dame achter